

ויקרא אל-משה (א,א)

מבאר באופן פלא מהי ההוה אמינא שהיתה למשה רבינו לדמות את עצמו לנביאי אוה"ע ובלעם בראשם

וברש"י כאן מיייתי ז"ל "ויקרא אל משה" לכל דברות, ולכל אמירות ולכל צווים, קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר (במדבר כג ד) "ויקר אלהים אל בלעם", ע"כ.

ויש לבאר פסוק זה שכותב א' זעירא, דהלא פליאה גדולה, וקושיא עצומה היא עד למאור, היאך יתכן שישנה כעין 'הוה אמינא', לדמות בין משה רבינו, 'רעיא מהימנא' אבי אבות הנביאים, אבי האומה הישראלית, שזכה לדבר עם הקב"ה פנים אל פנים, לבלעם, שהוא סמל הטומאה, והשפלות (כמאמרם ז"ל שבא על אתונו וכו') היותר גדולה ששייכת בעולם,

אלא ביאורו הוא כך, שמשם רבינו בגודל ענוותנותו, שעליו התורה מעידה, "והאיש משה מכל האדם אשר על פני האדמה", אמר לגבי פרט זה, שהקב"ה נגלה אל נביאי אומות העולם הטמאים, ובראשם בלעם, בלא שום הכנה מצידם, אלא כעין 'אתערותא דלעילא', מאת הקב"ה שחפץ להודיע להם איזה דבר נבואה, לגבי זה דימה משה רבינו את עצמו ברוב ענוותנותו, כביכול גם אליו הקב"ה נגלה בלא שום הכנה וזכות מצידו, ואיננו ראוי לכך, אלא רק להודיע דרכו נבואה לבני".

וזה באה התורה ואומרת 'ויקר' עם אל"ף זעירא, דזו גופא, הזכות שזכה, בגודל ענווה זו, של שפלות נוראה שכזו, עד כדי שמדמה עצמו לנביאי אומות העולם לגבי ההכנה לנבואה, בזה זכה להיות אב לנביאים. וזה האל"ף זעירא, שהוא כביכול מצד עצמו מה שמקטין את עצמו הרי נגלה אליו ה' בבחינת, "ויקר".

וטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה' את פני פרכת הקדש (ד'ו')

מבאר מדוע הזאה זו נקראת הזאת "פני הפרוכת" ולא כתיב מן הדם,

ופסוק זה מיירי גבי 'פר של כהן המשיח', ואילו גבי 'פר העלם דבר של ציבור', מצינו "והזה את פני הפרוכת" ללא אזכור של "מן הדם", ולכאורה צ"ב החילוק בין ההזאות הללו.

ונראה ביאורו עפ"י ד' חז"ל (בגמ' זבחים מ"א ע"ב, וברש"י כאן) אמאי לא כתיב "פרוכת הקודש" בפר העלם דבר של ציבור,

כיוון שסרח כל הציבור, משל למלך בשר ודם שסרחה עליו מדינה שלימה, וכיוון שסרחה כולה אין פמליא שלו מתקיימת, ומשום כך לא כתוב "פרוכת הקודש", דהעלם דבר של ציבור הוא כעין סרחה מדינה שלימה. וא"כ נמצא שההזאה בפר העלם דבר של ציבור, היא כביכול מכשירה את הפרוכת כבתחילה, לחזור לשמה "פרוכת הקודש" לנקות סרחונם של כל הציבור, ע"כ לא כתיב דם, כיוון דהזאה זו עיקרה לטהר את הפרוכת. דזו הזאה של "פני הפרוכת", משא"כ בפר של 'כהן משיח' שלא בטלה שם "פרוכת הקודש" כדאמרן, כיוון שרק יחיד חטא, בזה ישנה הזאה רגילה של הזאת הדם, ולא הזאה של "והזה את פני הפרוכת" הבאה לטהר את הפרוכת מסרחונם של הציבור כולו בהעלם דבר.

ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה (ב'א')

מבאר העניין של "נפש כי תקריב" דייקא

הנה רש"י הביא דברי חז"ל, "ונפש כי תקריב לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב

שפה
לנאמנים

פניני משה ומתן עם רבינו

האם בכתיבה משמאל לימין בלשון לע"ז מקרי כתיבה בשינוי להמלט מאיסור דאורייתא

בעוד קולות שאון מלחמה, ואומות מתגרות זו בזו, "ויבוא הפליט" קמיה רבינו, הלא הוא בן תורה ובן ישיבה, שניצל בחסדי השי"ת מגיא ההריגה ומעמק הבכא, ממדינת אוקראינה, ושאלו רבינו לשמו וענה ואמר "ראובן פירזדוסון", וסיפר לרבינו את כל השתלשלות הצלתו ע"י כ"ק האדמו"ר מקרלין שליט"א ושולחיו אשר עומדים הכן יומם ולילה להציל נפשות ישראל במדינת אוקראינה ובלרוס.

ובתוך הדברים סיפר מאחר והאדמו"ר מקרלין שליט"א הקים מוסדות לתורה באוקראינה אשר כדרכו של האדמו"ר לנים שם בעומקה של הלכה בעיון ולהלכה למעשה, אשר על כן כשנקלע לביקורת הגבולות בבלרוס בעצומו של יום השב"ק, וציוו עליו פקידי הממשל (אשר כמובן קבלו 'מתת יד' הגונה כדת וכדין ע"י שלוחי האדמו"ר שליט"א) לחתום שמו, ולכתוב פרטי הזדהות, וכל זה כאמור בעצם יום השבת קודש, נפל בראשו רעיון מאחר ובאמת בפיקוח נפש קא עסקינן, אמנם שייך אופן כזה שלא יהא איסור דאורייתא ולכן כתב בשינוי, ומהו השינוי, שכתב שמו בשפה האוקראינית מימין לשמאל, כמו שכותבים בלשון הקודש, בשונה מדרך השפות בעולם, שכותבין משמאל לימין.

ונתפעל רבינו מאד לראות, שיש למדנים שכאלו באוקראינה, והמשיך לשוחח אתו ארוכות על מצב היהודים

המשך בעמוד הבא

שבמקדש. וביאור הענין נראה על פי מה שנתבאר, שמכיון שבמנחה אין החשיבות מצד עצם החפצא עצמה, אלא מצד הבאתה, לזאת עיקר עיקר העבודה שבה היא ההקרבה עצמה. משא"כ בקרבנות שעיקר החשיבות שבהם היא מצד החפצא, לכך לא נאמר שצריך טורח והתאמצות במעשה ההקרבה. עוד נראה להוסיף לבאר בפשוטו הטעם שנאמר "נפש" במנחה ולא בזבחים, מפני שבקרבן בהמה שהוא חשוב מצד עצמו. אם כן, יתכן שהאדם המביא את הזבח הלזה כוונתו לשם כבוד, וכיון שכן אין בהבאה זו עבודה פנימית מצד האדם, אך בקרבן מנחה, שאין בהבאתה שום כבוד לבעליה, אלא ניכר לכל שעני הוא בכך, הרי ודאי שהבאתו נובעת מהרגשת הנפש, ולא ממידות הגוף, וזהו שנאמר מכל הקרבנות דוקא בקרבן מנחה "נפש כי תקריב".

מנחה, עני, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו". והנה בגמרא (מנחות ו, א') מבואר שאף שקרבנות בעלמא באים בשותפות, מכל מקום מנחות אינן באות בשותפות. ונראה שהדבר מתבאר על פי דברי חז"ל הנ"ל, כי במנחה אין החשיבות לחפצא עצמה, אלא עיקר החשיבות בזה הוא לטירחתו ומאמציו של הגברא, ולזאת אין המנחה באה בשותפות, כי אם תבא בשותפות, הרי שייחסר במעשהו של הגברא.

משא"כ בקרבנות דעלמא שבסתמא אינן של עניים, הרי שבהם עיקר החשיבות הוא בהחפצא, שהקרבן עצמו חשוב, לזאת באים הקרבנות בשותפות, כיון שהחפצא הלזו הוקרבה בין שניהם, ואין כאן שום חסרון. עוד מצינו בגמרא שהקרבנות המנחה קשה היא יותר מהקרבנות קרבנות, וכמו שאמרו בגמרא שקמיצה היא מעבודות הקשות

גודל ענוותנותו של רבינו מדוע אינו חפץ לערוך "קבלת קהל"

לאחר שהבאנו לפני שבועיים בגיליון מס' 94 פרשת "ויקהל", אודות אותו מרביץ תורה דגול, שהמתין להיכנס לחדרו של רבינו, והתבטא שכמתנינים לרבינו, כבר לא רואים שום דבר מסביב, וכו', הציפו רבים את שולחן המערכת בתגובות על מעשה זה, וכל הנושא הזה, ובאמת אין מדרכינו להביא תגובות אשר אינה שייכת למעשה הוראה בהלכה או במוסר וכדו', אמנם זאת הבאנו לזכות לומדי הגיליון שיחי', את אשר שח לנו מקורבו של רבינו רבות בשנים ה"ה הר"ר דוד שדה שליט"א (אשר פלא גדול הוא, כיצד עושה הוא רצונו של רבינו באמת ולהפליא, אשר מחד גיסא עומד על משמרתו נאמנה, כאשר מצווה ועומד מאת בעל הבאר שיחי', לבלתי יפריעו את רבינו מלימודו, ומאידך גיסא חרף היותו מקורב לרבינו שנים רבות כל כך, אין לבו גס ח"ו, ולא קהו חושי, באותם הממתנינים, וצובאים על הדלתות, ועושה זאת במתק שפתיים ובדרכי נועם, ואשריו ואשרי חלקו, שגורם הוא בזה לרבינו קורת רוח מרובה, מחמת שבעינינו ראינו פעמים רבות כאשר מגיע לאזני רבינו שמועה שציערו אחד מן הממתנינים בדלתי חדרו, הרי שמסוגל הוא להיות שרוי בצער גדול שעות רבות לאחמ"כ, ואף לילה שלם), ששמע מרבינו בהזדמנויות שונות כמה וכמה טעמים, מדוע אין נוהג הוא קבלת קהל רשמית, כמנהג גוברין יהודאין, וכנהוג בחצרות גדולי תורה וחסידות רבים, וכך השיב רבינו פעם אחת אמר שפעמים רבות יש לו התנוצצות והארה נוראה בענייני תורה או תפילה, ויכול לזכות באותה שעה ולהשיג דברים נשגבים, [ואכמ"ל, ואין לנו כ"כ השגה בזה], ומשום כך לא יכול להתחייב לקבל קהל ולהפסיק את אותם ההארות הנשגבות, פעם אחרת אמר רבינו בענוותנותו הגדולה, אני איני "רב", ומשום כך איני עושה גם קבלת קהל דהו דבר השייך רק לרבנים, ביכולתי לפעמים לתת עצה טובה ליהודי וכדו', אבל זה רק באופן פרטי ולא באופן רשמי, ובהזדמנות אחרת אמר רבינו, שפעמים בא לפניו יהודי שבור לגמרי וממש מרוסק וכיצד אוכל לומר לו שיפנה את מקומו לבא אחריי בתור הלא צריך לחזקו ולאמצו עד שיעלה חיוך על שפתותיו, בינה זאת.

לא בשמים היא

בשבוע זה נתפרסם ששאלו קמיה רבינו, מאחר וידועה דעתו החריפה של רבינו בעניין היתר מכירה, עד כדי בליעה בכלים וכדו', (כבר הובא בכמה מקומות ע"י תלמידו מקורבו הגר"י אוהב ציון שליט"א), האם שייך לומר על גדולי תורה והפוסקים שכן הסכימו להיתר זה, האם יש להם צער כעת מזה בשמי קדם, ובאנו קמיה רבינו ואמרנו, וכי חסרים מחלוקות בכלל ישראל במהלך סדר הדורות, הלא זו היא דרכה של תורה, ראשונים, אחרונים, גאונים, סבוראים, בסוגיות ברומו של עולם, עניינים החמורים ביי"ד ואבהע"ז, ואו"ח, זה אומר בכה וזה אומר בכה, אלא אמונים אנו על הכלל הרווח "אלו ואלו דברי אלקים חיים", והנהן רבינו בראשו, כאומר "וכי תעלה על דעתך אחרת", הלא תורה היא וללמוד אנו צריכים, ודבר שפתיים למותר.

הגיליון נגדב לע"נ היקר והמרוחם והכשר כמו יהודה בן כמנהא אליה ז"ל
נדרת בתו שחתי' גב' רויטל הרודצ'ה

שפה לנאמנים - המשך

שם, ועוד בירר אצלו האם עושים די והותר בכדי להציל היהודים משם. תיכף לאחר שיצא הוסיף רבינו ואמר דיש לחקור בזה, האם אפשר לומר, שכתביה הפוכה, נקראת שינוי, וביותר יש להסתפק האם כתיבה מימין לשמאל, יכולה להיקרא כתיבה הפוכה, או דנימא דזהו עיקר דרך כתב, וא"כ אדרבה, אפי' בשאר לשונות יהיה נקרא עיקר כתיבה רק ע"י כתיבה מימין לשמאל.

ובאמת ביסודם של דברים, מבואר להלכה, וזה פשוט, שאחד שכותב אפי' שתי אותיות, אם אין לו שום הבנה בתיבה שכתב, פשוט שפטור, והיכא דאיכא בצירוף התיבה שכתב הבנה מסוימת, חייב, אף ברישום כל דהו, ובכל לשון שיכתוב דינא הכי, ובהיכא דכותב בהיפוך תיבת 'ראובן' בלשון הקודש כגון 'ובואר', בודאי פטור, כי אין משמעות לתיבה כלל, אבל משא"כ בלשון לע"ז כאנגליש"ש וכדו', שכתבתם משמאל לימין, יכול להיות שכתביה מימין לשמאל, זו היא צורת הכתיבה הנכונה, וזו הקריאה המובנת.

והוסיף רבינו דממאי דאפשר לכתוב המגילה בכל לשון, אין ראייה כלל, דשם בודאי כותב הוא כל תיבה בפנ"ע, ככתיבת לשון לע"ז, דהיינו

שכותב מימין לשמאל, סדר המגילה כך: 'יהיו ימיב', ולא 'ימי ויהי', אבל אינו כותב 'ימיב יהיו', על אף שסדר כתיבתן של הלועזים הוא לכתוב כך ודו"ק, והספיקא דידן הוא בכותב בלועזית 'ויהי ימיב' שהוא הפך דרך כתיבה שלהם, ודו"ק.

והביא רבינו את דברי הרמב"ם, בפירוש המשנה בסוף מסכת גיטין, על גט שהיה כתוב כשני גיטין באופן כזה:

חתמנו ביום	חתמנו ביום
בן יעקב	חיים
בן שמעון	ראובן
AHGY	CI HGGY
HKSKLSLK	CI HNNJCUC

ועפ"י דברי הרמב"ם בתחילתו, קודם שהכשיר עד שחתם רק בן אביו, מתבאר דבזה שהיה חתום קודם בן פלוני ואח"כ השם אינו פוסל בלועזית, משמע דעיקר הכתיבה היא מימין לשמאל בתיבה עצמה עיין שם, ואפי' כשכותב בלועזית א"כ נראה דבכתיבת ימין לשמאל אינו נקרא שינוי, אשר ע"כ נראה גם בכה"ג דאותו פליט יר"ש שרצה להמלט מאיסור דוארייתא לכאורה לא סגי בכה"ג לכתוב בהיפוך מהסדר הרגיל בלשון זו.

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאג'א זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת כיבאס, הצדיק החכם רבי רפאל כיבאס זצ"ל

